

Recenzja

Dorobku doktora Wojciecha Filla sporządzona w trybie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego

I. Ramy prawne i kryteria sporządzenia recenzji.

Recenzję sporządzono w trybie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego Panu doktorowi Wojciechowi Fillovi, wszczętego na podstawie uchwały Rady Doskonałości Naukowej UJ z dnia 30 maja 2022 r. oraz Uchwały Rady Dyscypliny Naukowej UJ z dnia 20 czerwca 2022 r.

Zgodnie z przepisem art. 221 ust. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.), przedmiotem recenzji jest ocena materialnoprawnych wymogów, które spełniać musi kandydat na stopień doktora habilitowanego, które zostały określone w przepisie art. 219 tejże ustawy.

Recenzja została sporządzona w oparciu o dokumenty przedstawione przez kandydata poddanego procedurze, w postaci:

1. Monografii autorstwa Wojciecha Filla „Dotacje z budżetu Unii Europejskiej zagadnienia konstrukcyjne” wydanej w wydawnictwie C.H. Beck w 2021 r.
2. Autoreferatu Wojciecha Filla
3. Wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny
4. Publikacji i innych materiałów dołączonych do wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

II. Spełnienie kryterium określonego w przepisie art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją Pan Wojciech Fill uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych, nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 31 marca 2008 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Prawnofinansowe instytucje stosowane w zakresie ochrony środowiska”. Promotorem w przewodzie doktorskim była Pani Prof. dr hab. Irena Czaja-Hliniak, recenzentami rozprawy byli zaś: Prof. dr hab. Bogumił Brzeziński i Prof. dr hab. Jerzy Małecki.

Spełnienie kryterium opisanego na wstępie należy uznać za dokonane.

III. Ocena osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, zgodnie z przepisem art. 219 ust. pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

1. Ocena monografii naukowej wskazanej we wniosku przez dr. Wojciecha Filla.

Pan dr Wojciech Fill wskazał jako monografię stanowiącą znaczny wkład w rozwój dyscypliny dzieło o tytule: „Dotacje z budżetu Unii Europejskiej zagadnienia konstrukcyjne” wydanej w wydawnictwie C.H. Beck w 2021 r. ss. 361, której recenzentami wydawniczymi byli Prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski Uniwersytet Szczeciński oraz Dr hab. Anna Ostrowska Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży.

1.1. Kryteria oceny monografii

Ocenie podlega zarówno sfera konstrukcyjna, merytoryczna i redakcyjna monografii, dokonywana przede wszystkim przez pryzmat oryginalności dzieła, jego wewnętrznej spójności, wykorzystanej metody badawczej, wykorzystanej literatury i efektów praktyki stosowania prawa, samodzielności i oryginalności wniosków zamieszczonych w pracy, jak również stylu, jasności i przejrzystości prezentowania rozważań.

1.2. Wybór tematu monografii

Wybór tematu monografii- „Dotacje z budżetu Unii Europejskiej zagadnienia konstrukcyjne” należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Wybór instytucji prawnofinansowej dotacji, jak również ujęcie tego tematu świadczą o dużej

świadomości i znajomości problemów występujących w sferze szeroko rozumianego prawa finansowego. Problematyka dotacji budżetowych jest co prawda często podejmowana jako przedmiot badań naukowych, jednakże najczęściej są to rozważania dotyczące dotacji z, lub dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jak również dotacji z budżetu państwa lub innych publicznych zasobów finansowych. Podejście do problematyki dotacji rozważanej poprzez pryzmat udzielania ich z budżetu Unii Europejskiej, jest niewątpliwie przedsięwzięciem oryginalnym. Jak wskazuje autor, problematyka dotacji budżetowych rozpatrywana przede wszystkim przez układ stosunków prawnofinansowych występujących w tych relacjach, zwłaszcza na styku prawa krajowego i unijnego, nie była dotychczas podejmowana w polskiej literaturze prawnofinansowej. Istnieją co prawda opracowania naukowe poświęcone samym dotacjom, jako instytucjom finansowo-prawnym, jak również zasadom udzielania i rozliczania dotacji podmiotom publicznym, jak i prywatnym, jednakże zaproponowane podejście do tematu monografii wypełnia niewątpliwie przymiot oryginalności i doniosłości problemu badawczego. Na szczególne podkreślenie zasługuje kontynuowanie nurtu badawczego zakładającego istnienie specyficznych i samodzielnych instytucji prawa finansowego, odrębnych w swym charakterze od innych instytucji publiczno-prawnych, istniejących zwłaszcza w sferze prawa administracyjnego (str. XXXIV).

1.3. Cel badawczy, tezy i metody badawcze.

Habilitant wskazał w swojej pracy kilka celów badawczych, z których najważniejszym uczynił zbadanie i wyjaśnienie statusu prawnego dotacji na gruncie prawa UE, a także zbadanie relacji zachodzących pomiędzy pojęciami dotacji i płatności. Cel ten postanowił osiągnąć kreśląc ideę pewnej samodzielności prawa finansowego i charakterystycznych dla niego instytucji finansowo-prawnych, na tyle wyodrębnionych, by wskazać na ograniczoną ich autonomię w stosunku do prawa administracyjnego. Instrumentem wykorzystanym dla osiągnięcia tego celu uczynił właśnie dotację, jako jeden z fundamentów wyodrębnienia prawa finansowego, od prawa administracyjnego (str. XXXV). Tezy dotyczące zidentyfikowanego i odrębnego od administracyjno-prawnych, jak i cywilno-prawnych instytucji, charakteru prawnego dotacji, choć nie są odosobnione, to jednak ich sposób ujęcia i dowodzenia zasługują na jednoznaczną pochwałę i podkreślenie ich znaczenia dla doktryny, nie tylko prawa finansowego.

Jako dominujące w monografii metody badawcze, Habilitant wskazał metodę dogmatyczną, prawnoporównawczą i analityczną. Wydaje się uzasadnione-zwłaszcza po lekturze rozdziału I uzupełnienie wymienionych metod, o metodę historyczną. Niewątpliwym walorem pracy jest dokonanie badań porównawczych, zarówno na linii prawa krajowego i unijnego, jak również w oparciu o inne porządki prawne (przede wszystkim rozdział V monografii).

1.4. Ocena wewnętrznej struktury pracy.

Praca jest zbudowana w prawidłowy sposób. Autor rozpoczyna od zagadnień wprowadzających umiejscowionych przede wszystkim we Wstępie. Autor uzasadnił w tym miejscu wybór tematu, główny i poboczne cele badawcze, jak również dokonał identyfikacji głównych tez badawczych. Kolejne rozdziały zostały zamieszczone według klasycznego schematu, w którym po rozdziałach wprowadzających autor przechodzi do rozważań zasadniczych, by konkluzje zawrzeć w Zakończeniu. Co istotne i bardzo pomocne w odbiorze jest zamieszczanie przez autora podsumowań po każdym z rozdziałów.

W pierwszym rozdziale monografii autor poddaje rozważaniom zagadnienie dotacji budżetowej, zarówno w ujęciu doktrynalnym, jak i normatywnym. Bardzo interesujące jest zwłaszcza ustalenie cech charakterystycznych dotacji i omówienie ich nie tylko w ujęciu publicznoprawnym, ale również prywatnoprawnych. Na szczególne podkreślenie zasługuje świetny warsztat autora, który co do zasady (i w ustalonym zakresie badawczym) nie pominął najważniejszych dzieł przedstawicieli doktryny prawa finansowego -zwłaszcza tych zajmujących się prawem budżetowym, lecz trafnie wykorzystał i skomentował konkluzje wynikające z tych dzieł, dla uzasadnienia stawianych tez badawczych.

Drugi rozdział pracy ma już inny charakter, gdyż autor nadał mu charakter normatywny, poddając analizie środowisko prawne zarówno krajowe, jak i unijne. Imponujący jest wysiłek włożony w analizę, a przede wszystkim uporządkowanie zagadnień związanych z normatywną ewolucją unijnych regulacji w zakresie prawa dotacyjnego. Autor dokładnie z wyraźną orientacją w analizowanych zagadnieniach, dokonuje przeglądu aktów prawnych, nie ograniczając się do zamieszczenia samego katalogu tych aktów, lecz również analizując charakter prawny i zakres pojęciowy używanych w tych aktach prawnych pojęć poświęconych dotacjom budżetowym.

Kolejne rozdziały (III, IV) dotyczą analizy charakteru prawnego i ustalenia zakresowego pojęcia płatności z budżetu środków europejskich, jak również proceduralnych zagadnień dotyczących konkursu na dofinansowanie projektu ze środków europejskich.

Rozdział V poświęcił autor rozważaniom prawnoporównawczym, ograniczając się jednak do ustawodawstwa Republiki Czeskiej i Republiki Federalnej Niemiec. Wybór tych państw jest o tyle istotny, że oba państwa reprezentują dwa różne etapy integracji europejskiej.

Ostatnie dwa rozdziały (VI i VII) poświęca autor przede wszystkim rozważaniom poświęconym charakterowi prawnemu stosunków dotacyjnych. Począwszy od charakteru prawnego samej dotacji, poprzez charakter umowy dotacyjnej i umowy o dofinansowanie ze środków unijnych, aż po nawiązanie i zestawienie umów dotacyjnych z umowami administracyjnymi, autor dokonuje wnikliwych analiz opartych nie tylko prawidłowo dobranych i umiejętnie wykorzystanych pozycjach literatury, nie pomijając rozstrzygnięć praktyki stosowania prawa. W ostatnim rozdziale autor poświęca swoje rozważania charakterowi prawnemu stosunków dotacyjnych wyższego rzędu.

Całość pracy wieńczy Zakończenie, w którym autor, choć w bardzo ograniczonym zakresie, to jednak konkluduje przeprowadzone wcześniej rozważania. Choć konkluzje te są dość ubogie, to niewątpliwą wartością jest cały szereg postulatów de lege ferenda, co świadczy o doskonałym rozumieniu przez autora niedociągnięć prawodawcy i wyczuciu w zakresie możliwych i pożądanых kierunków zmian. Ciekawym pomysłem jest zwłaszcza postulat obowiązkowego przekazywania części środków unijnych, na szkolenia pracowników odpowiedzialnych za przeprowadzanie postępowań konkursowych oraz inne sugestie dotyczące usprawnienia procesu konkursowego.

Przechodząc do końcowej oceny struktury monografii zaproponowanej i zrealizowanej przez Habilitanta, należy wskazać kilka uwag krytycznych, które jednak nie wpływają na ogólną ocenę pozytywną monografii. Przede wszystkim autor mógł i powinien lepiej zarysować realizację (bądź nie) celów badawczych założonych na wstępie. Również zamieszczenie pod każdym rozdziałem konkluzji z przeprowadzonych rozważań, choć co do zasady bardzo potrzebne i korzystne dla pracy, mogłoby zawierać więcej

materiału problematycznego, a nie tylko syntetycznego opisanie treści zawartych w tych rozdziałach. Wydaje się również, że rozdział porównawczy dotyczący dorobku legislacyjnego obowiązującego w Republice Czeskiej i Republice Federalnej Niemiec, mógł być posadowiony w innym miejscu, nie mówiąc już o tym, że rozdział ten mógł obejmować szersze rozważania, niż tylko te dotyczące konkursu dotacyjnego.

Pomimo tych drobnych uwag, które oczywiście nie każdy czytelnik musi podzielać, pozytywnie oceniam strukturę pracy, zarówno ze względu na kolejność rozdziałów, ich strukturę wewnętrzną, spójność i logikę przekazu wynikających z poszczególnych fragmentów pracy.

1.5. Ocena merytoryczna pracy

Jak już wielokrotnie wskazywano, problematyka podjęta przez Habilitanta jest doniosła, a przede wszystkim oryginalna i wnosząca wiele wartości do nauki nie tylko prawa finansowego, ale i ogólnie prawa publicznego. Co ważne, autor przeprowadził te badania wielopłaszczyznowo zarówno na gruncie prawa materialnego, jak i proceduralnego, co świadczy o kompleksowym podejściu do problemu badawczego. Podejście do problemu z wykorzystaniem wskazanych metod badawczych, pozwoliło na osiągnięcie zamierzonego celu.

Autor słusznie rozpoczął rozważania od przybliżenia pojęcia samej dotacji budżetowej. Niewątpliwie zakres pojęciowy i cechy tej instytucji prawnej, powinny być wyjściem do dalszych rozważań, by móc po ustaleniu tych zagadnień wstępnych, przejść do rozważań bardziej szczegółowych. Doktrynalne pojęcie dotacji budżetowej jest i było przedmiotem wielu badań zarówno współczesnych, jak i przedwojennych (okresu socjalistycznego w naszym kraju nie wyłączając), z badań tych wyłania się jednoznaczny wniosek, iż mówiąc o dotacji budżetowej, mówić należy o instrumencie finansowo-prawnym, którego rodowód wywodzi się z prawa publicznego. Zabrakło w tych rozważaniach (choć oczywiście zastrzegł to autor w tytułach rozważań, że zajmuje się ujęciem doktrynalnym), przeglądu rozwiązań normatywnych poświęconych dotacjom budżetowym. Dotacja budżetowa, choć znana innym aktom prawnym w systemie prawa wewnętrznego, znajduje swoje podstawy w obecnej ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (oraz poprzednich aktach prawnych regulujących ten zakres przedmiotowy). Jeśli więc to ustawa o finansach publicznych stanowi niezaprzeczalne źródło definicyjne dotacji budżetowej, a

pozostałe akty prawne korzystają z tej definicji, to należało więcej miejsca poświęcić analizie normatywnej ustawy o finansach publicznych (i jej poprzedniczek) zarówno w ujęciu historycznym, jak i porównawczym. Wśród niewątpliwie istotnych rozważań polegających na badaniu charakteru prawnego dotacji i porównywania jej z innymi formami wydatków budżetowych (str.15 i n.), zabrakło mi szczegółowego i rozwiniętego zestawienia dość naturalnego dla rozpatrywanego tematu, czyli porównania dotacji z subwencją, jako podstawowymi formami finansowania z publicznych zasobów finansowych (choć trzeba przyznać, że autor częściowo czyni to na stronie 40 i n.). Wydaje się, że w tak strategicznym miejscu rozważań, warto było więcej miejsca poświęcić normatywnym podziałom dotacji budżetowych. Nie jest to może najważniejszy nurt w przeprowadzanych badaniach, ale niewątpliwie dla pełnej orientacji w temacie, a może i dla zainicjowania odrębnego wątku badawczego, warto by było więcej miejsca poświęcić tym rozważaniom.

Niewątpliwie bardzo wartościową częścią rozważań w tej części monografii, jest analiza majątkowych konsekwencji dotowania (str. 47 i n.). Autor wykazał się dużą dojrzałością i orientacją nie tylko w sferze prawa publicznego (co zresztą czyni w strukturze całej pracy), ale również w sferze prawa prywatnego. Majątkowe (cywilnoprawne) konsekwencje dla podmiotu dotowanego, jak i dotującego, są tematem bardzo rzadko podejmowanym w literaturze przedmiotu. Wydaje się również (choć to uwaga o charakterze raczej redakcyjnym), że warto było w pierwszym rozdziale, gdzie autor szeroko przywołuje zagadnienia doktrynalno-normatywne poświęcone dotacji i innym formom wydatków budżetowych, zamieścić rozważania prawnoporównawcze. Jeśli autor sięgnął do porządków prawnych Czech i Niemiec poświęcając cały rozdział tym porządkom prawnym, to warto było również na etapie rozważań wprowadzających sięgnąć do zarówno doktryny, jak i wewnętrznych rozwiązań prawnych w tych krajach (Autor czyni to w bardzo ograniczonym zakresie w rozdziale V monografii).

Na szczególną uwagę zasługują rozważania przeprowadzone w drugim rozdziale monografii, przede wszystkim ze względu na ich charakter porządkujący i systematyzujący. Choć rozdział ten ma charakter wybitnie normatywny, to jednakże wydaje się, że autor słusznie postąpił i to po dwakroć. Po pierwsze ze względu na to, że w tym zakresie w jakim rozdział ten ma być przyczynkiem do dalszych rozważań praca powinna się ograniczyć do analizy materiału normatywnego i jurydycznego, po

drugie ze względu na gąszcz przepisów zarówno prawa unijnego, jak i wewnętrznego, które należało uporządkować, by swobodnie posługiwać się w dalszej części rozważań.

Konsekwencją i logiczną kontynuacją wyżej przedstawionych rozważań o charakterze normatywnym, wydają się być te które autor zamieścił w kolejnym rozdziale poświęconym płatnościom realizowanym w ramach zarządzania dzielonego. Jak podkreśla autor: *jest to ta sfera w której obowiązuje autonomia legislacyjna państw członkowskich, poza wyjątkami wynikającymi z prawa wspólnotowego* (str. 101). Autor przypominał i przedstawił w przystępny sposób ewolucji rozwiązań normatywnych obowiązujących w Polsce, szczególną uwagę poświęcając dotacjom rozwojowym (str. 116 i n.) oraz instytucji budżetu środków europejskich. Temu ostatniemu zagadnieniu autor w mojej ocenie poświęcił zbyt mało miejsca - brakuje zwłaszcza szerszych rozważań (choć co trzeba przyznać autor wzmiankuje o tym problemie np. na stronie 125) poświęconych charakterowi prawnemu temu fragmentowi ustawy budżetowej i wzajemnym relacjom z klasycznym pojęciem budżetu. Zagadnienia te- zwłaszcza w czasie wprowadzania instytucji budżetu środków europejskich, były szeroko komentowane w literaturze przedmiotu (A. Borodo, *Wybrane zagadnienia prawne ustawy o finansach publicznych z 2009 r.* *Finanse Komunalne* z 2010 r. nr 1-2, W. Miemiec, *Podstawowe założenia reformy finansów samorządowych według projektu ustawy o finansach publicznych*, *Finanse Komunalne* z 2008 r. nr 10). Niewątpliwym walorem tego rozdziału jest krytyczna (zdecydowanie słuszna) postawa autora wobec dotychczasowych zmian legislacyjnych, która autor skonkludował przede wszystkim na przykładzie pojęcia „płatności”, jako brak stabilizacji normatywnej (str. 134).

Niezmiernie istotny dla założonego celu badawczego jest rozdział IV i VI monografii, w których autor podejmuje się analizy tematyki dotacyjnej o charakterze proceduralnym, odnosząc się do konkursów na dofinansowanie projektów, jak również umów będących podstawą przekazywania środków unijnych. Niezwykle istotnym wydaje się być problem (choć nie do końca rozstrzygnięty przez autora), charakteru prawnego zarówno czynności prawnych poprzedzających zawarcie umowy o dofinansowanie, jak również charakter samej umowy o dofinansowanie. O ile w tym ostatnim przypadku wątpliwości co do charakteru nie ma, to w przypadku procedury konkursowej toczy się spór o jej cywilnoprawny lub administracyjno-prawny charakter. Jak podkreśla autor, dokumentując to licznymi przykładami z literatury, jak i praktyki

orzecniczej, ustalenie tego charakteru jest niezwykle trudne i dyskusyjne (str. 148 i n.). Autor stanął na stanowisku, iż procedura konkursowa wykazuje charakter cywilno-prawny i stosowanie idących za tym konsekwencji zwłaszcza procesowych jest uzasadnione i korzystniejsze dla uczestników tej procedury. Osobiście mam wątpliwości co do takiej kwalifikacji tej procedury, traktuję ją raczej jako swoistą chimere, łączącą naturę cywilno i administracyjno-prawną. Nie jest to niestety jedyny przykład na brak jednoznacznych rozwiązań w zakresie charakteru prawnego instytucji finansowo-prawnych i idących za tym konsekwencji proceduralnych. Wystarczy wspomnieć wciąż ewoluującą procedurę w zakresie opłat za użytkowanie wieczyste, czy też dotacji oświatowych przekazywanych podmiotom niepublicznym za prowadzenie placówek oświatowych. Wracając jednak do tez autora, należy podkreślić, iż zostały one w sposób właściwy udowodnione, co tym bardziej wskazuje na potrzebę (sygnalizowaną w wielu miejscach przez autora), dokonania zmian legislacyjnych nie tylko porządkujących, ale również jednoznacznie rozstrzygających pewne zagadnienia, również w wymiarze procesowym.

Niewątpliwie bardzo inspirującym fragmentem pracy, jest rozdział poświęcony charakterowi prawnemu umowy dotacyjnej. W tym fragmencie autor opowiada się jednoznacznie po stronie zwolenników cywilno-prawnego charakteru tych umów, dostrzegając jednocześnie elementy prawa publicznego, charakteryzujące umowy dotacyjne, co jest widoczne zwłaszcza we fragmencie poświęconym stosowaniu konstrukcji umowy administracyjnej (str. 242 i n.).

Swoistym zwieńczeniem rozważań poświęconych charakterowi prawnemu dotacji (pod rozważę należy poddać, czy tematyka rozdziału VII została zamieszczona we właściwym miejscu pracy), jest rozdział poświęcony stosunkom dotacyjnym wyższego rzędu, dotyczącymi przede wszystkim relacji pomiędzy organami UE z organami państw członkowskich. Tak jak wcześniej wskazano, co do zasady tematyka jest niezmiernie istotna dla wybranego tematu badawczego, jednakże wydaje się, że autor mógł bardziej usystematyzować i uporządkować przeprowadzone rozważania, tak by łączyć ze sobą jednorodne wątki. Nie jest to oczywiście zarzut wpływający w jakikolwiek sposób na wysoką ocenę monografii, bardziej uwaga czytelnika, który oczekuje bardziej uporządkowanego podziału tekstu.

1.6. Ocena strony formalnej pracy.

Strona formalna pracy nie stwarza dużej przestrzeni do krytyki. Poza nielicznymi błędami stylistycznymi, autor wykazał się poprawnością językową, zarówno w tekście głównym, jak i przypisach dolnych. Można wytknąć pewne skróty myślowe, które przybierają formę dziwnych sformułowań językowych, jak: *doktrynalne ujęcie dotacji* (str. 15), czy: *ramy ustrojowe stosowania dotacji* (str. 11), jednakże nie są to błędy znaczące i uważna lektura pracy nie pozwala na wątpliwości co autor miał na myśli. Pewnym niedostatkiem jest brak wykazu aktów prawnych i wykorzystanych orzeczeń. Uwagi krytyczne do strony formalnej pracy, nie wpływają jednakże na pozytywną ocenę pracy.

1.7. Podsumowanie

Przedstawiona praca spełnia niewątpliwie wszelkie warunki, by uznać ją dzieło oryginalne, nowatorskie i w pełni poprawne merytorycznie. Nieliczne uwagi sformułowane w niniejszej recenzji mają charakter mieszczący się raczej w kategoriach dyskursu prawniczego, niż krytyki. W pracy widać wysiłek włożony przez autora w uporządkowanie powszechnie używanych pojęć i instytucji z zakresu prawa dotacyjnego. Imponujący jest również warsztat, którym posłużył się autor, a na szczególną pochwałę zasługuje wykorzystanie dorobku normatywnego wybranych państw europejskich. Widoczna jest dojrzałość autora, przybierająca formę samodzielnych, a co ważniejsze trafnych uwag i wniosków, przybierających często formę postulatów *de lege ferenda*.

2. Ocena pozostałych warunków wynikających z art. 219 ust.1 pkt 2 lit. b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dorobek Habilitanta dowodzi jego interdyscyplinarnych zainteresowań naukowych, krążących wokół prawa budżetowego, prawa podatkowego, ale również zagadnień ustrojowych i administracyjno-prawnych. Ważny jest również wątek europejskiego prawa finansowego, czego efektem jest nie tylko omawiana wyżej monografia, lecz również szereg opracowań publikowanych w uznanych i poczytnych publikatorach o zasięgu krajowym. Jako szczególnie istotne dokonania z omawianego zakresu należy wskazać publikacje poświęcone funduszom przedakcesyjnym publikowane w

czasopismach Państwo i Prawo, czy Samorząd Terytorialny. Jak sam podkreśla Habilitant, najważniejsze miejsce w dokonaniach naukowych zajmują te publikacje, które zostały poświęcone europejskiemu prawu finansowemu i absorpcji środków unijnych. Publikacje z tego zakresu, są opublikowane zarówno w monografiach (Kierunki zmian w administracji publicznej, 2018 r.), jak i opublikowanych materiałach konferencyjnych (Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku, 2017 r.), co ważne Habilitant zadbał również o pozakrajowy zasięg swoich dokonań naukowych, publikując w języku angielskim (np. Beneficiary of the EU Grants in Theory and Practice Financial Law, Brno 2018 r.) i uczestnicząc w konferencjach międzynarodowych (np. Sympozjum Naukowe International Scientific Seminary on European Union Public Finance w 2018 na UE w Krakowie).

Kolejnym obszarem badań Habilitanta są zagadnienia z zakresu prawa dochodów publicznych, a w szczególności prawa podatkowego. Również i w tym zakresie widoczna jest dbałość o jak najszerszy zakres rezonansu tych publikacji w środowisku naukowym. Na szczególną uwagę zasługują projekty realizowane w szerokim składzie przedstawicieli nie tylko różnych ośrodków naukowych, ale również różnych dyscyplin naukowych. W omawianym zakresie można podkreślić w szczególności aktywność międzynarodową, przejawiającą się nie tylko tematami badań, ale również współpracą z innymi ośrodkami naukowymi (Uniwersytecie Masaryka w Brnie, czy Uniwersytecie P.J. Szafarika w Koszycach).

Ostatnim fragmentem zainteresowań Habilitanta są zagadnienia szeroko rozumianego prawa administracyjnego, w szczególności w jego gospodarczym ujęciu. W tym zakresie na szczególną uwagę zasługują prace z zakresu opłat za odpady, jako wciąż aktualnego problemu nie tylko badawczy, lecz również praktycznego. Nie brakuje w twórczości Habilitanta prac sięgających do zagadnień o charakterze podstawowym związanych z problematyką podmiotowości publiczno-prawnej (Prawnofinansowy status Agencji Nieruchomości Rolnych, Studia Prawnicze 2017 r.). Widać w przedstawionych przez Habilitanta publikacjach również wątek styku prawa publicznego i prawa prywatnego (Kilka uwag o naturze prawa pierwokupu gminy, Świat Nieruchomości 2017 r.), co nie dziwi zważywszy na tematykę monografii i zainteresowania zawodowe Habilitanta.

Konkludując tę część recenzji należy uznać, iż poza zaprezentowaną monografią Pan Wojciech Fill wykazuje się dużą aktywnością naukową, której efekty są wartościowym

i oryginalnym wkładem w rozwój nie tylko prawa finansowego. Wiele podejmowanych problemów badawczych zmaterializowanych w opublikowanych artykułach, monografiach i wystąpieniach konferencyjnych, świadczą o pasji naukowej i dążeniu do rozwiązywania problemów z pożytkiem nie tylko dla praktyki, ale przede wszystkim dla nauki. Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej osiągnięcia, ich ocena w moim przekonaniu musi być pozytywna.

3. Ocena realizacji kryterium określonego w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce polegającego na istotności aktywności naukowej realizowanej na więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

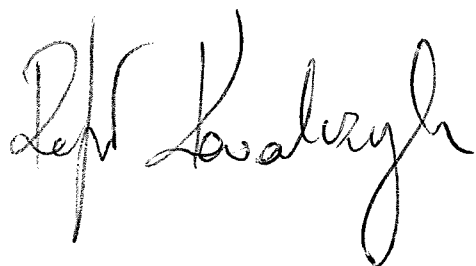
Niezależnie od osiągnięć naukowych, warto odnieść się do innych osiągnięć poczynionych w sferze organizacyjnej i dydaktycznej. Habilitant prowadzi swoją działalność organizacyjną i dydaktyczną na różnych uczelniach (szczegółowy wykaz znajduje się w Autoreferacie), realizując różne przedmioty dydaktyczne, co świadczyć musi nie tylko o dużych umiejętnościach pedagogicznych, lecz również szerokich zainteresowaniach i stawianiu czoła wyzwaniom. Wiele funkcji organizacyjnych i bogate doświadczenie zawodowe, świadczyć muszą o doskonałych umiejętnościach zarządzania własnym czasem, a przede wszystkim o cesze niezbędnej naukowcowi - czyli pracowitości.

Czynna praca na kilku uczelniach krajowych, współtworzenie programów studiów, prowadzenie różnych przedmiotów na studiach podyplomowych i MBA oraz wykłady na uczelniach zagranicznych, niewątpliwie świadczą o bardzo dużym zaangażowaniu w działalność popularyzatorsko-naukową. Wszystkie powyższe okoliczności świadczą niezbicie o spełnieniu kryterium określonego na wstępie.

IV. Konkluzja

Przedstawiony i udokumentowany we wniosku dorobek i osiągnięcia Pana Wojciecha Filla w mojej ocenie świadczą o wypełnieniu wszelkich kryteriów przewidzianych przez przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Nieliczne uwagi krytyczne nie mają większego wpływu na pozytywną ocenę analizowanego materiału, a świadczą bardziej

o podejmowaniu przez Habilitanta trudnych i dyskusyjnych problemów, niż o zarzutach merytorycznych wobec jego wysiłku naukowego, nawet jeśli piszący te słowa nie we wszystkim z Habilitantem się zgadza.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Dr. Kacalrych". The script is cursive and fluid, with the first part of the signature being more stylized and the second part more legible.

